

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2016 r. (znak: 220000/703/99/2016-3), po rozpoznaniu wniosku z dnia 28 stycznia 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił J. S. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego wraz z 5 % opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 39.692,57 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja materialna i zdrowotna wnioskodawcy nie może stanowić podstawy do umorzenia zadłużenia. Wnioskodawca od 1998 r. odbywa bowiem karę pozbawienia wolności, której przewidywany termin zakończenia przypada na rok 2023. Zdaniem organu rentowego mimo, iż wnioskodawca nie osiąga żadnych dochodów, to przebywając w placówce penitencjarnej nie ponosi również żadnych kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem. W tej sytuacji obecna sytuacja materialna wnioskodawcy nie może stanowić podstawy do umorzenia zadłużenia. Podstawy tej, zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie może również stanowić sytuacja zdrowotna wnioskodawcy, który obecnie jest (oraz będzie po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności w 2023 r.) osobą w wieku aktywności zawodowej, w związku z czym nie można jednoznacznie wykluczyć podjęcia przez niego w przyszłości zatrudnienia. Stan zdrowia wnioskodawcy tego nie wyklucza.

(decyzja k. 193 akt ZUS)

W dniu 4 maja 2016 r. wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji ZUS wnosząc o jej zmianę. Wskazał, że jego sytuacja materialna i zdrowotna uniemożliwia mu obecnie, jak i w przyszłości spłatę istniejącego zadłużenia wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

(odwołanie k. 2-3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie k. 5-5 odwrót)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca J. S. urodził się (...) Jest żonaty.

(okoliczność bezsporna)

Od dnia 26 stycznia 1998 r. wnioskodawca odbywa karę pozbawienia wolności, której koniec wyznaczono na dzień 26 stycznia 2023 r. Był on również pozbawiony wolności w okresie od 8 stycznia 1998 r. do 26 stycznia 1998 r.

(zaświadczenie z 08.01.2016 r. Aresztu Śledczego w W.-B. – k. 17 akt ZUS)

Podczas odbywania kary pozbawienia wolności wnioskodawca nie jest zatrudniony w jednostce penitencjarnej i nie otrzymuje z tego tytułu żadnych dochodów.

(zaświadczenie z 30.12.2015 r. z Aresztu Śledczego w W.-B. – k. 3 akt ZUS)

J. S. nie uzyskuje dochodu z tytułu świadczeń z ubezpieczenia społecznego, pomocy społecznej, ani z innych źródeł. Nie jest właścicielem nieruchomości, maszyn, urządzeń lub środków transportu. Nie posiada praw majątkowych ani wierzytelności. Wnioskodawca nie ponosi żadnych kosztów związanych ze swoim bieżącym utrzymaniem.

(oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej – k. 11-15 akt ZUS)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi A. K. w sprawie o sygn. akt AK Kmp 73/06 prowadzi przeciwko J. S. na podstawie trzech sądowych tytułów wykonawczych postępowanie egzekucyjne w zakresie należności na rzecz likwidatora funduszu alimentacyjnego. Równoległe przeciwko wnioskodawcy ten sam komornik prowadzi postępowanie w innej sprawie alimentacyjnej, gdzie zaległość na dzień 22 lutego 2016 r. wynosi:

- alimenty bieżące: 350 zł,
- alimenty zaległe dla wierzyciela: 1.603,23 zł,
- odsetki do 22 lutego 2016 r.: 1.396,21 zł,
- świadczenia wypłacone z Funduszu Alimentacyjnego: 28.080,08 zł,
- odsetki zaległe dla Funduszu Alimentacyjnego: 10.578,73 zł,
- opłata egzekucyjna: 6.248,74 zł,
- podatek VAT: 1.437,21 zł,
- wydatki gotówkowe: 68,55 zł.

(informacja z 22.02.2016 r. o stanie egzekucji w sprawie o sygn. akt AK Kmp 73/06)

Wnioskodawca posiada orzeczenie Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. zaliczające go okresowo do lekkiego stopnia niepełnosprawności (symbol przyczyny niepełnosprawności: 08-T – choroby układu pokarmowego). Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1 listopada 2014 r. Orzeczenie wydano do dnia 31 sierpnia 2017 r. Zgodnie z orzeczeniem wnioskodawca jest zdolny do pracy na otwartym rynku pracy.

(orzeczenie z 21.08.2015 r. Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. - k. 5 akt ZUS)

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o dokumentację z akt organu rentowego oraz akta sprawy, uznając ją za wiarygodną i w pełni wystarczającą dla poczynienia przedmiotowych ustaleń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 63 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., nr 139, poz. 992, ze zm.) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, a likwidatorem funduszu stał się Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Powołana ustawa nie wskazuje nawet przykładowo sytuacji, w których może nastąpić umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką interpretacyjną jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, co wskazuje, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń może mieć miejsce jedynie wyjątkowo. Ponadto o wyjątkowości dobrodziejstwa przewidzianego w art. 68 ust. 1 ww. ustawy świadczy zmiana brzmienia tego przepisu na przestrzeni czasu. Ustawodawca zaostrzył bowiem przesłanki stosowania ulg. Zamiast

pierwotnego warunku polegającego na wystąpieniu „szczególnie uzasadnionego wypadku” w art. 68 ust. 1 zawarto przesłankę „szczególnie uzasadnionego przypadku związanego z sytuacją zdrowotną lub rodzinną” zobowiązanego. Badając warunki zastosowania ulgi w obowiązkach zwrotu należności powstałej względem likwidowanego funduszu alimentacyjnego, brak jest zatem możliwości uwzględnienia podania, jeżeli okoliczności – jakkolwiek wchodzące w katalog szczególnie uzasadnionych wypadków (przypadków) – nie były następstwem wyjątkowo złego stanu zdrowia albo wyjątkowo niekorzystnej sytuacji rodzinnej zobowiązanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jako przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, uznaje się niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obciążających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. sygn. I UK 119/10, opubl. LEX nr 686798/. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza przy tym ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, że przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2007 r. sygn. III AUa 336/06, opubl. LEX nr 446757, Biul.SAKa (...)/.

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego przedmiotowej sprawy w pełni uzasadnione, zdaniem Sądu Okręgowego, jest stwierdzenie, iż obecna sytuacja odwołującego się nie uzasadnia umorzenia należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego. Niewątpliwie obecnie skarżący jest osobą o ograniczonych możliwościach zarobkowych, a to z uwagi na ograniczenia w możliwości odpłatnego wykonywania pracy w okresie długotrwałej izolacji penitencjarnej. Przy ocenie spełnienia przesłanek umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego wobec wnioskodawcy nie można jednak pomijać okoliczności, że okres tej izolacji w stosunkowo niedługiej przyszłości dobiegnie końca (2023 r.), a wnioskodawca pozostawać będzie wówczas w wieku odpowiadającym pełnej aktywności zawodowej (59 lat). W ocenie Sądu pozwoli mu to na podjęcie starań zmierzających do rozpoczęcia zatrudnienia obejmującego choćby proste prace fizyczne nie wymagające szczególnych kwalifikacji.

Odnosząc się do sytuacji zdrowotnej wnioskodawcy Sąd Okręgowy wskazuje jednocześnie, że mimo naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy skutkującej orzeczeniem wobec niego lekkiego stopnia niepełnosprawności, naruszenie to (a w konsekwencji również obniżenie zdolności do wykonywania pracy) ma stopień lekki, a nadto charakter okresowy (do dnia 31 sierpnia 2017 r.). Wskazuje to niewątpliwie na realną możliwość poprawy stanu zdrowia wnioskodawcy, a tym samym polepszenia się jego sytuacji materialnej i zdrowotnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że nawet zmniejszona zdolność do pracy nie wyklucza możliwości podjęcia pracy w zawodach niewymagających pełnego stanu zdrowia i szczególnych kwalifikacji.

Należy również podkreślić, że w przedmiotowym stanie faktycznym okoliczności skutkujące pozbawieniem wnioskodawcy możliwości zaspokajania należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego nie mogą zostać uznane jako sytuacje losowe lub nadzwyczajne niezależne od niego. Przeciwnie egzekwowane zadłużenie alimentacyjne zobowiązanego wnioskodawcy powstało na skutek nie wywiązywania się przez niego z ciężącego na nim ustawowego obowiązku alimentacyjnego. Zdaniem Sądu jako obiektywnej przeszkody w realizacji tego obowiązku nie można uznać faktu długotrwałej izolacji penitencjarnej wnioskodawcy, która jest następstwem li tylko popełnienia przez niego przestępstwa. Ustalona w niniejszym postępowaniu sytuacja osobista wnioskodawcy jest faktycznie trudna, jednakże należy zgodzić się z oceną organu rentowego, że sytuacja ta nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniony wypadek związany z sytuacją zdrowotną lub rodzinną.

Tym samym, uznając, iż organ rentowy zasadnie odmówił wnioskodawcy umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy za pośrednictwem Dyrektora ZK z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie wniesienia apelacji

(RP)